

БЪЛГАРСКА АГЕНЦИЯ ПО БЕЗОПАСНОСТ НА ХРАНИТЕ ЦЕНТЪР ЗА ОЦЕНКА НА РИСКА

☒ Гр. София, 1606, бул. "Пенчо Славейков" № 15А
☎ +359 (0) 2 915 98 20, +359 (0) 2 954 95 93, www.babh.government.bg

Анализ на данните получени от системата за известяване за храни и фуражи (RASFF) за месец март 2013 г.

Система за бързо предупреждение за храни и фуражи (Приложение 1).

Общият брой нотификации за месец март е **276**. Сигналите в категория храни са най-много—**238**, за фуражи—**26**, а за материали в контакт с храни—**12** (фиг.1).

Фиг.1 Анализ на данните по отношение на разпределението по групи храни, фуражи и материали в контакт с храни.

Предупредителни нотификации – 64 нотификации, които се разпределят в следните категории:

Месо и месни продукти (различни от птиче месо) – 11 нотификации: *shigatoxin* произвеждаща *Esherichia Coli* в охладено говеждо месо от Аржентина; *Salmonella Montevideo* в замразени говежди изрезки от Полша; *Salmonella spp. (2)* и *Listeria monocytogenes* в салами от Испания; **фенилбутазон** в замразени бургери и кюфтета от Португалия; *shigatoxin* произвеждаща *Esherichia Coli* в замразено месо от газела от Намибия и в замразено еленско месо от Австрия; **фалшификация** на говеждо месо и **фенилбутазон** за говежди рога от Франция; *Salmonella Infantis* в замразени говежди изрезки от Полша; повишени стойности над MRL (максимално допустими нива) за **сулфадиметоксин** в свинско месо от Белгия; *Salmonella Typhimurium* в замразено говеждо месо от Ирландия;

Птиче месо и продукти – 8 нотификации: *Salmonella Newport* и *Salmonella Saint* в замразено готово за консумация пуешко месо от Полша; *Salmonella Hadar* в замразени пуешки гърди от Бразилия; повишени стойности над MRL (максимално допустими нива) за **енрофлоксацин** в печени пуешки гърди от Румъния; *Salmonella Typhimurium* в замразени пуешки гърди от Полша; **стъклени фрагменти** в пилешки пастет от Франция; *Salmonella spp.* в замразени патешки крака от Франция; *Salmonella enteritidis* в замразени пилешки бутчета от Белгия; *Salmonella spp.* в готови за консумация пилешки филета от Белгия;

Фуражни суровини – 8 нотификации: **афлатоксин (Б1)** в царевица от Украйна, Унгария, Сърбия, България, Румъния и Полша;

Зърнени продукти и тестени изделия – 7 нотификации: **охратоксин А** във фрезован ръж в насипно състояние от Латвия и в ръжен снакс от Естония; **афлатоксин (Б1)** в царевични зърна от Италия; **чуждо тяло (нож)** в кифлички от Франция; **фумонизини** в пуканки от Аржентина; **деоксиниваленол** в пшеница от Германия; **недекларирана млечна съставка** в бисквити, кифли и торти от Испания;

Двучерупчести мекотели и продукти от тях – 5 нотификации: **норовирус** в стриди от Испания и Франция; **йезотоксин** в миди от Италия; висок брой *Esherichia Coli* в миди от Испания и Италия;

Риба и рибни продукти – 5 нотификации: **живак** в пържоли от синя акула и от риба меч (2) от Испания; **живак** в сериола (ричола) от Хърватска; **живак** в замразена синя акула от Португалия;

Плодове и зеленчуци – 4 нотификации: **афлатоксин (Б1)** в изсушени кайсии от Турция; **пластмасови частици** в замразени нарязани на кубчета червени чушки от Полша; **оксамил** в пъпеша от Коста рика; **отрова за плъхове** в марули от Италия; **диелдрин** в моркови от Албания; **охратоксин А** в стафиди от Иран;

Ядки, продукти от ядки и семена – 4 нотификации: **афлатоксин (Б1)** във фъстъци от Индия (3); **недеклариран сулфит** в орехофа смес от Холандия;

Диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни – 3 нотификации: **олово** в хранителна добавка от Франция; **стъклени фрагменти** в бебешка напитка от Чехия и в бебешка храна от Германия;

Други хранителни продукти/смесени – 1 нотификация за **недекларирана млечна съставка** в чипсове от Швеция;

Мляко и млечни продукти – 1 нотификация за *Listeria monocytogenes* при замразени меки сурови овчи сирена от Франция;

Какао, кафе и чай – 1 нотификация за **следи от мляко** в нуга шоколад от Финландия;

Билки и подправки – 1 нотификация за **недекларирана целина** в подправка за печено пиле от Австрия;

Материали в контакт с храни – 1 нотификация за **миграция на кадмий** от керамични купи от Китай;

Сладкарски изделия – 1 нотификация за пластмасови парчета в бисквити, покрити с шоколад от България;

Комбинирани фуражи – 1 нотификация за **афлатоксин (Б1)** в комбиниран фураж за крави от Германия;

Ракообразни и продукти от тях – 1 нотификация за **недеклариран сулфит** в скариди от Португалия;

Мазнини и масла – 1 нотификация за **полициклични ароматни въглеводороди** в ленено масло от Италия;

Нотификации за недопуснат внос – 89 нотификации, които се разпределят в следните категории:

Плодове и зеленчуци – 17 нотификации: **афлатоксин (Б1) – (3)** и **охратоксин А** в сушени смокини от Турция; **дихлорфос** в боб от Нигерия (3); **оксамил** в пиперки от Египет; **клофентезин** и **форметанат** в пресни чушки от Турция; *Salmonella spp.* в листа от бетел от Бангладеш (2); **емефектин** в прясна бамя от Индия; **хлорпирифос-метил** в нахут от Аржентина; **триазофос** в пресни чушки от Доминикана;

Ядки, продукти от ядки и семена – 14 нотификации: **неточен здравен сертификат** за шам фъстък и **афлатоксин (Б1)** в бадеми от САЩ; **афлатоксин (Б1)** във фъстъци от Турция (2) и Китай; **афлатоксин (Б1)** в шам фъстък (7) и лешници от Турция; **афлатоксин (Б1)** във фъстъчена паста от Гана;

Птиче месо и продукти – 12 нотификации: *Salmonella spp.* (3), *Salmonella Heidelberg* (4) и *Salmonella Minnesota* (5) в замразено пилешко от Бразилия;

Материали в контакт с храни – 9 нотификации: **отлепване** на вътрешното покритието на различни тави от Тайван; **високи нива** на обща миграция от сладкарски лопатки от Китай; миграция на **никел** от мрежи за кухненски печки от Турция; миграция на **никел** от фритюрник от Китай; миграция на **никел** от стоманени скара за готвене от Хонг Конг; миграция на **хром** от кухненски ножици, нераждаем многофункционален джобен нож, нераждаеми ножове и сатъри от Китай;

Двучерупчести мекотели и продукти от тях – 6 нотификации: **Norovirus** в охладени миди от Турция (5); **развалени** чилийски сини миди от Чили;

Диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни – 6 нотификации: **мелатонин** в хранителна добавка от САЩ; **неразрешено** пускане на пазара на хранителна добавка, съдържаща *Tussilago farfara* (*жълтурче-глухарче*) от Китай; **неразрешено** пускане на пазара на хранителна добавка, съдържаща *Azadirachta indica* от Индия; **сибутрамин** и **фенолфталеин** в кафе за отслабване;

Билки и подправки – 4 нотификации: *Salmonella spp.* в черен пипер от Виетнам; **афлатоксин (Б1)** в чили на прах от Индия; **диметоат** в сладък грах от Кения; **ометоат** и **диметоат** в люти чушки от Египет;

Зърнени продукти и тестени изделия – 5 нотификации: **неточен здравен сертификат** за оризови пръчици от Хонг Конг; **неразрешена генетично модифицирана** оризова юфка от Китай; **деоксиниваленол** в пълнозърнести спагети от Китай; **високо съдържание на алуминий** в картофена юфка от Китай (2);

Фуражни суровини – 4 нотификации: *Salmonella spp.* в рибно брашно от Мароко; *Salmonella Bredeney* в соево брашно от Китай; **афлатоксин (Б1)** във фъстъчени семена за птици от Аржентина; **високо съдържание на госипол** в семена от памук от Того; **диоксини** и **диоксиноподобни полихлоробифенил** във фуражна добавка от САЩ;

Риба и рибни продукти – 3 нотификации: **хистамин** в *Rachycentron candum* от Индонезия; **бензи(а)пирен** и **хризен** в замразено филе от пушена сардинела от Гамбия; **влошен** температурен контрол на риба тон от Сейшелските острови;

Месо и месни продукти (различни от птиче месо) – 3 нотификации: **шигатоксин продуцираща Esherichia coli** в охладено говеждо месо от Аржентина (2); **неточен здравен сертификат** и **неправилно** етикетирание на свинско месо от Бразилия;

Други хранителни продукти, смесени – 3 нотификации за **неразрешена генетично модифицирана** оризова юфка (2) и **оризов кекс** от Китай;

Какао, кафе и чай – 2 нотификации: **бупрофезин**, **триазофос** и **имидаклоприд** в зелен чай от Китай; **охратоксин А** в печено кафе от Кения;

Главноги и продукти от тях – 1 нотификация за **неточен здравен сертификат** за замразени калмари от Китай;

Нотификации за насочване на вниманието – 58 нотификации, които се разпределят в следните категории:

Плодове и зеленчуци – 22 нотификации: ометоат в патладжани от Малайзия (2); акринатрин в ягоди от Португалия; перхлорат в домати от Испания; чуждо тяло (сини гранули) в марули от Италия; триазофоз в помело от Китай; ацефат в бобови зърна от САЩ (2); профенофос в червени люти чушки от Камбоджа; метамидофос и ацефат в бобови зърна от САЩ (2); метамидофос в краставици от Гърция; *Salmonella spp.* в листа от пан (бетел) от Бангладеш (2) и Камбоджа; триадименол в марули от Испания; монокротофос и карбендазим в цариградско грозде от Индия; дитиокарбамати, пиридабен, ацетамиприд и абамектин в китайско зеле (пак чой) от Китай; *Salmonella spp.* в бейби царевица от Тайланд; диазинон в аспержи от Доминикана; мепикват в бамя от Индия; чуждо тяло (метални нишки) в прах от картофено пюре от Швеция;

Риба и рибни продукти – 6 нотификации: хистамин в риба тон от Тайланд; хистамин в охладени сардини от Тунис; *Listeria monocytogenes* в пушена съомга от САЩ и Полша; живак в риба тон от Еквадор; диосини и диоксиноподобни полихлорбифенил в прясна съомга от Швеция;

Месо и месни продукти (различни от птиче месо) – 6 нотификации: **фалшификация на документи за свински и телешки колбаси с наличие на конско месо в тях от България (2) и Румъния; shigatoxin продуцираща *Escherichia coli* в пушен колбас от Австрия и в охладено говеждо месо от Уругвай; *Listeria monocytogenes* в замразенпушен бекон от Белгия;**

Фуражни суровини – 6 нотификации: афлатоксин (Б1) в царевица от Сърбия; ***Salmonella Agona, Salmonella Montevideo, Salmonella Havana u Salmonella Mbandaka* в слънчогледов концентрат от България; *Salmonella spp.* в слънчогледово семе от торта от Украйна; *Salmonella Rissen, Salmonella Tennessee u Salmonella enterica* в пелети соево брашно от Бразилия;**

Двучерупчести мекотели и продукти от тях – 5 нотификации: високо съдържание на *Escherichia coli* в охладени миди от Испания (3); *Norovirus* в охладени стриди от Холандия и Франция;

Ядки, продукти от ядки и семена – 5 нотификации: неразрешено пускане на пазара на бетелови ядки от Шри Ланка; *Salmonella spp.* в сусам от Судан; **недекларирани** фъстъци в бразилски орехи и стафиди от Великобритания; афлатоксин (Б1) в лежници и шам фъстък от Турция;

Билки и подправки – 3 нотификации: *Salmonella spp.* в мента от Камбоджа; охратоксин А в червен пипер на прах от Китай; афлатоксин (Б1) в червен пипер от Турция;

Птиче месо и продукти – 1 нотификация за клопидол в замразено цяло пиле от Аржентина;

Храни за домашни любимци – 1 нотификация за *Salmonella spp.* в храна за домашни любимци от САЩ;

Диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни – 2 нотификации: **неразрепен 1.3 диметиламин** в хранителна добавка от САЩ; олово в хранителна добавка от Индия;

Зърнени продукти и тестени изделия – 1 нотификация за метални парчета в тортелини от Германия;

Нотификации за проследяване – 65 нотификации, които се разпределят в следните категории:

Месо и месни продукти (различни от птиче месо) – 26 нотификации: **подправени документи** на замразено и консервирано говеждо месо с наличие на конско в него от Испания, Румъния, Белгия, Латвия (4), Полша (3) и Франция (3);

подправени документи на сварено говеждо месо с наличие на конско в него от Германия (2) и Унгария; **подправени документи** на охладени колбаси с наличие на конско в тях от Румъния, Ирландия, Швеция и Латвия; *Salmonella spp.* в охладено месо от кенгуру от Австралия; **подправени документи** на лазаня болонезе с наличие на конско в нея от Франция; **неправилно етикетирани** на замразено месо от дивеч от Франция; **измама** със свинско и говеждо от Унгария; **неразрешен оператор** на месо за кебап от Белгия; **триметоприм** в свинско от Дания;

Готови ястия и закуски – 9 нотификации: **подправени документи** на охладени ravioli, тортелини и макаронени изделия с месен пълнеж с наличие на конско месо от Италия (3); **подправени документи** на говежда рулада с наличие на конско месо от Полша; **подправени документи** на селски сладкиш с наличие на конско месо от Ирландия; **подправени документи** на месно ястие с картофи с наличие на конско месо от Швеция; **подправени документи** на говеждо месо от Германия; **подправени документи** на лазаня болонезе с наличие на конско месо в нея от Франция; **пластмасови фрагменти** в готово за косумация пилешко от Великобритания;

Фуражни суровини – 6 нотификации: *Salmonella Montevideo* в слънчогледово семе от Украйна; *Salmonella Agona* в слънчогледов шрот от Холандия; *Salmonella kedougou* в соево брашно от Индия; **високо съдържание на Enterobacteriaceae** в паетешко брашно от Франция; *Salmonella Senftenberg* в рапица от Естония; *Salmonella Senftenberg* в пелети соево брашно от Бразилия;

Билки и подправки – 4 нотификации: **заразени с насекоми** семена от кориандър от Румъния; **неразрешено използване на** цветовете E 102 – тартразин, E 122 – азорубин и E 124 – Понсо 4R в шафан от Испания; *Salmonella spp.* в сухи зелени чушки от Индия; **облъчване** на натрошен черен пипер от Италия;

Риба и рибни продукти – 4 нотификации: **обработване с въглероден окис** на охладени филета риба тон от Испания (4);

Диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни – 3 нотификации: **неразрешено използване** на цвят E 123 – амарант в акай от Великобритания; **неправилно етикетирани (наличие от неопоменат глютен)** на соеви люспи от Германия; **неразрешена хранителна съставка Epimedium** в хранителна добавка от Холандия;

Мляко и млечни продукти – 3 нотификации: *shigatoxin* произвеждаща *Escherichia Coli* в сурово мляко от Франция; **безсолно масло** от пастъризирано мляко от Франция **заразено с плесени**; **пластмасови частици** в полуобезмаслено мляко от Франция;

Материали в контакт с храни – 2 нотификации: **миграция на формалдехид** от меламинови плочи от Китай; **чуждо тяло** в мелничка за морска сол от Великобритания;

Двучерупчести, мекотели и продукти от тях – 2 нотификации: **неразрешено пускане на пазара (незаконен добив)** на миди от Ирландия; **високо съдържание на Escherichia coli** в миди от Испания;

Плодове и зеленчуци – 2 нотификации: **чуждо тяло (гушер)** в консервиран грах от Франция; **мъртва мишка** в консервиран боб от Франция;

Зърнени продукти и тестени изделия – 2 нотификации: **екскременти** на гризачи в ленено семе от Казахстан; **високо съдържание** на термоустойчиви колиформи в торта от Швеция;

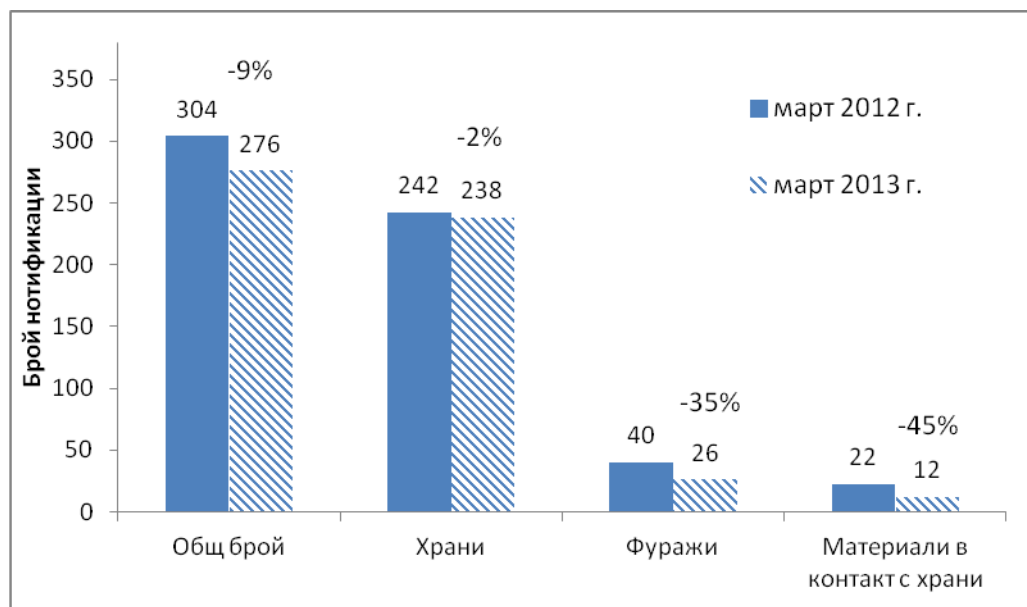
Главноноги и продукти от тях – 1 нотификация за **неразрешено облъчване** на варени раци от Китай;

Други хранителни продукти, смесени – 1 нотификация за **неправилно отглеждане** на различни домашни птици и свине от Полша;

Анализ на тенденциите:

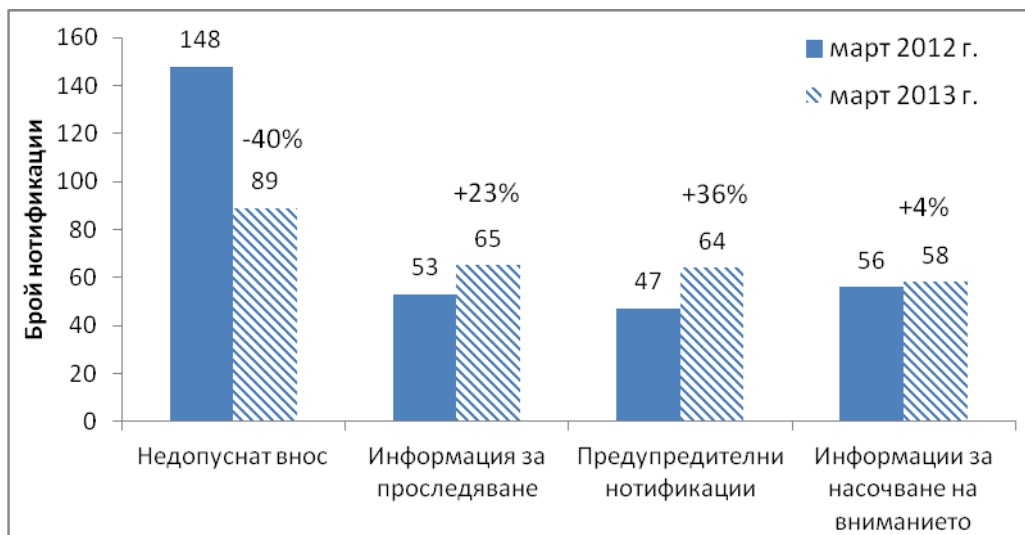
Направена е съпоставка на броя нотификации спрямо същия период през 2012 г.– общо и по групи за м. март 2012 г. и м. март 2013 г.

На фиг. 2 са представени общия брой нотификации и брой нотификации по групи продукти – храни, фуражи, материали в контакт с храни. Разликата в общия брой нотификации за двата разглеждани периода не е съществена, намалението през март 2013 г. е само с 9%. Запазва се тенденцията най-големият брой нотификации да бъде в групата на храните. Има съществено намаляване броя нотификации във групите на фуражите (-35%) и материалите в контакт с храни (-45%).

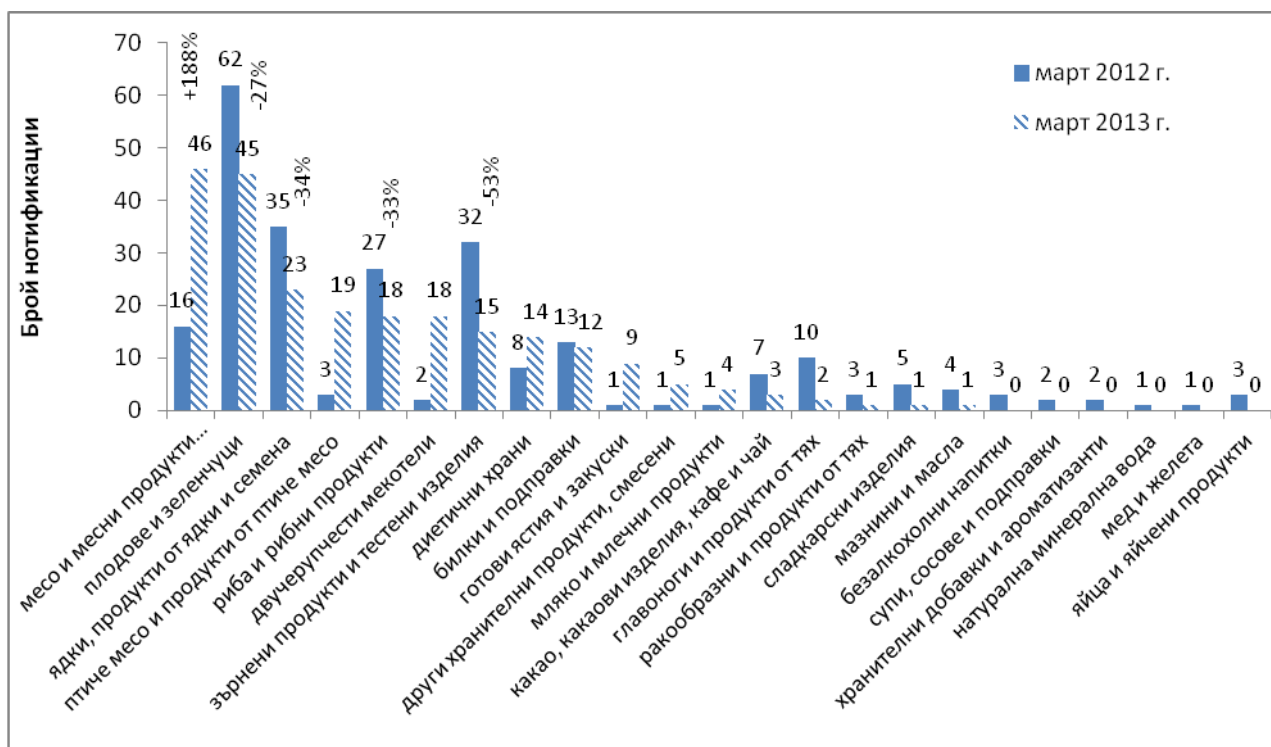
Фиг. 2. Разпределение на общия брой нотификации и броя нотификации за храни, фуражи и материали в контакт с храни за м. март 2012 и м. март 2013 г.

На фиг. 3 нотификациите са представени по вид. Най-голям брой и в двата разглеждани периода са нотификациите за недопуснат внос, но като цяло разпределението в групите е доста различно. Съществено намаляване има в броя нотификации за недопуснат внос (40%), докато се наблюдава значително увеличение в категориите „нотификации за проследяване“ – с 23% и „предупредителни нотификации“ – с 36% (виж фиг. 3).

Фиг. 3. Разпределение на броя нотификации по вид.

На фиг. 4 са представени данни за сравнение по категории хранителни продукти. Съществено увеличение на броя нотификации спрямо месец март 2012 г. се наблюдава само в категорията „месо и месни продукти“, вероятно поради повишения брой нотификации по отношение на необозначено на етикета съдържание на конско месо. В следните категории се наблюдава съществено намаляване на броя нотификации: плодове и зеленчуци – с 27%, ядки, продукти от ядки и семена – с 34%, риба и рибни продукти – с 33%, зърнени продукти и тестени изделия – с 53%. Прави впечатление същественото увеличение на броя нотификации в групите птиче месо и продукти от птиче месо – повече от 6 пъти и двучерупчести мекотели – 9 пъти.

Фиг. 4 Разпределение на броя нотификации по категории хранителни продукти

От обобщените данни за месеците март 2012 г. и март 2013 г. може да се направи извод, че съществува тенденция за общо намаляване на броя нотификации по някои основни групи храни – плодове и зеленчуци, ядки, продукти от ядки и семена, риба и рибни продукти, зърнени продукти и тестени изделия. Увеличение на броя нотификации се наблюдава в категориите месо и месни продукти, птиче месо и продукти от птиче месо, двучерупчести мекотели.

Приложение 1

1. Система за бързо предупреждение за храни и фуражи.

РЕГЛАМЕНТ(ЕО) № 178/2002 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 28 януари 2002 година за установяване на общите принципи и изисквания на законодателството в областта на храните, за създаване на Европейски орган за безопасност на храните и за определяне на процедури относно безопасността на храните. В случай, че член на мрежата разполага с информация, свързана със съществуването на сериозен пряк или косвен риск за човешкото здраве, произтичащ от храни или фуражи, тази информация незабавно се съобщава по системата за бързо предупреждение за храни и фуражи (RASFF). Информацията незабавно се предава на членовете в мрежата.

2. Правно основание.

РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 16/2011 НА КОМИСИЯТА от 10 януари 2011 година за установяване на мерки за прилагане за системата за бързо предупреждение за храни и фуражи. Условието и мерките за прилагането ѝ са описани в Регламент (ЕС) № 16/2011.

3. Видове нотификации.

3.1. Предупредителни нотификации – съобщение за сериозен риск, който изисква незабавни действия или рисковият продукт вече е на пазара.

3.2. Нотификация за недопускан внос – касае пратка с храни, фуражи или суровини на които е отказано влизането в Общността поради риск за човешкото здраве, здравето на животните или околната среда.

3.3. Информативни нотификации – които са: за проследяване или за насочване на вниманието. Нотификациите за проследяване не изискват бърза реакция. Нотификациите за насочване на вниманието предоставят интересна за контролните органи информация.

Изготвили:

1. Светослав Стоев – главен експерт
2. Добрина Николова – главен експерт
3. Светослав Кръстев – младши специалист

Център за оценка на риска, БАБХ

10.05.2013 г.